

Het Yule/joel feest of het Midwinterfeest duurt twaalf dagen, waarvan de kortste dag van het jaar de belangrijkste is. Hiermee wordt het moment aangegeven waarop het zonnewiel op zijn laagste punt is en dus klaar om weer te gaan klimmen. Yule is de langste nacht. Tussen 20 en 22 december bereikt de zon op het noordelijk halfrond zijn laagste stand. In deze nacht schenkt de Godin het leven aan het Licht, en de Zon keert weer terug. Voor de zonnewende worden de dagen alsmar korter en de nachten langer, terwijl na de zonnewende de dagen steeds langer worden en de nachten korter. De zon heeft zich dus 'gewend' en het licht keert terug. De terugkeer van het licht was zeer belangrijk voor onze voorouders, want meer licht betekende meer zon en warmte, hetgeen een nieuwe groeiperiode voor de gewassen betekende. Het is dus bij uitstek een tijd om feest te vieren. Het ergste deel van de winter was voorbij en vanaf nu kon men gaan uitkijken naar de tijd dat de natuur weer in bloei zou komen.

De 12 dagen waren een tijd waarin alles anders was. Buiten tijd en ruimte werd alles omgedraaid. Oorlogen werden tijdelijk onderbroken en scholen en openbare gebouwen waren tijdelijk gesloten. Men bezocht vrienden en familie en bracht waardevolle, maar kleine geschenken mee. Vooral kaarsen waren een populair geschenk. Ze symboliseerden het terugkerende licht. Daarnaast gaf het licht van de kaarsen de mensen de gelegenheid om na de duisternis nog activiteiten te doen. Huizen werden versierd met groene takken als symbool van het eeuwige leven.

De God wordt gesymboliseerd door een takje hulst. Hij staat voor inkeer, wijsheid, rust en is de God van de afnemende zon. De Godin is aanwezig door een takje maretak. Zij is de cirkel van het leven. Zij wordt bevrucht, geeft leven en neemt leven. Zij ontvangt en geeft.

Tijdens het feest kijk je terug op je zegeningen van het afgelopen jaar.

Mikky's eerste Yule

Een kort verhaal van 'Runenritsen'

In de lege slaapkamer van Rune klonk even een zacht geklingel als van een klein belletje. Er was niemand die het kon horen en er was niemand die zag dat in de hoek van de kamer plotseling een klein schimmig figuurtje stond. Weer klonk het belletje. Het figuurtje kreeg scherpe contouren en begon te bewegen. Hubbel, want die was het, keek voorzichtig om zich heen. Hij haalde, zichtbaar opgelucht, adem toen hij zag dat de kamer leeg was. Op zijn schoenen van dik vilt liep hij langzaam en geluidloos de kamer rond terwijl hij alles zorgvuldig bekeek. Hij mompelde zachtjes.

‘Mmmm. Master Rune heeft niet veel op met binnenhuisarchitectuur. En wat hebben we hier? Een poppenhuis? Ach nee, dit is de verblijfplaats van de kleine Mikky. Hij slaapt nog. Dat komt later wel. Eerst de spullen hierheen halen.’

Hij liep naar het midden van de kamer, maakte een paar ingewikkelde figuren met zijn hand en er verscheen een klein gat vlak voor hem. Snel stak hij zijn hand erdoor. Hij trok ergens aan en even later werd het gat groter en werd er een kist zichtbaar die Hubbel met veel gekreun en gesteun de kamer introk. Het gat in de lucht verdween op hetzelfde moment dat de kist volledig in de kamer stond. Hubbel richtte zich op en wreef over zijn rug. Hij stak een hand tussen de haren van zijn lange witte baars en trok een sleutel tevoorschijn. Met de sleutel boog hij zich over het slot van de kist. Het slot klikte open en Hubbel wrikte met enige moeite het deksel omhoog. Hij knikte tevreden terwijl hij in de lege kist keek.

‘Dat is de eerste stap. Nu eerst eens kijken of we die kleine kiezel wakker kunnen krijgen.’

Hij bukte zich naar het poppenhuis en voorzichtig haalde hij de kleine waterspuwer uit zijn slaapmandje. Hij legde hem behoedzaam op Rune’s bed. Even bekeek hij het versteende, schijnbaar levenloze figuurtje. Hij prikte een paar keer met zijn vinger in Mikky’s buik. Er kwam geen reactie. Vervolgens tikte hij een paar keer zachtjes op Mikky’s hoofd. Nog steeds geen reactie. Hubbel zuchtte even. Hij greep weer in zijn

baard en dit keer trok hij een ouderwets zakhorloge tevoorschijn waar hij even op keek. Het was pas half twee in de middag. Nog veel te vroeg voor Mikky die normaal gesproken de hele dag sliep en alleen wakker was tussen zeven en tien uur 's avonds. Naarmate hij ouder werd kon hij steeds langere tijd wakker blijven maar elke waterspuwer sliep het liefste overdag. Mikky was nog maar elf maanden oud. Veel te jong om buiten zijn normale tijden wakker te zijn. Hubbel stopte het horloge weer weg en begon met twee handen zijn lange witte baard te strelen.

‘Waar heb ik nu toch, ah, wacht, daar heb ik, nee, dat is het niet, waar is, ja, dat is het.’

Met een triomfantelijk gebaar trok hij een klein flesje tussen zijn baardharen vandaan. Blijkbaar huisde er in of onder de lange baard onvermoede bergplaatsen. Heel voorzichtig om niets te morsen opende Hubbel het flesje door het beugeltje omhoog te die. Het dopje kwam met een zachte plof vrij. Hij rook even aan de inhoud met als gevolg dat zijn groene neus van licht naar donkergroen verkleurde.

‘Aaaah, er gaat niets boven water uit de Asjanabronnen van Tir na nÖg. Als er iets is dat een waterspuwer uit zijn verstening kan halen is het Asjanawater.’

Hij hield het flesje onder Mikky's neus zodat de geur van het bronwater langzaam kon doordringen. Toen dat niet snel genoeg tot resultaat leidde liet hij voorzichtig drie druppels in het half geopende bekje vallen. Er trok een, bijna niet merkbare, trilling door het kleine versteende lijfje. De trilling werd gevolgd door een klein schokje alsof de kleine waterspuwer door iets werd opgeschrikt. Hubbel hield het flesje weer onder Mikky's neus. Mikky rimpelde zijn neus en knipperde een paar keer met zijn oogjes. Langzaam draaide hij zijn kopje om en nog wat stijf ging hij overeind zitten. Hij kneep zijn oogjes toe en schermde zijn gezichtje af voor het felle licht dat door het raam kwam. Hubbel sprong direct overeind en trok snel het gordijn dicht. Nu haalde Mikky langzaam zijn hand voor zijn oogjes weg. Hij trok een verbaasd gezicht toen hij Hubbel herkende.

‘Wat jij doen hier? Waar Rune?’

‘Ssst, niet zo hard, kleine kiezel. Master Rune mag nog niet weten dat ik hier ben. Het is een verrassing.’

Mikky keek naar het raam waar nog wat licht langs het gordijn kierde.

‘Is licht? Is dag? Hoe kan?’

‘Ik heb je wakker gemaakt. Er zijn een paar dingen die je moet leren als je een goede gezelschap wil zijn voor master Rune.’

‘Welke ding? Mikky is goede gezelschap.’

Mikky knikte heftig met zijn kopje. Hubbel beaamde zijn verklaring met een brede grijns.

‘Je bent een hele goede gezelschap maar ik ga je helpen om een nog betere gezelschap te worden. Mijn meester heeft mij opgedragen om je te helpen.’

‘Meester? Grootva Rune? Van Beukenhorst?’

‘Ja, die meester. Zullen we beginnen?’

Mikky richtte zich op en knikte.

‘Wat doen Mikky?’

‘Dit keer gaan we master Rune’s kamer versieren voor het Yulefeest. Dat is één van de taken van een gezelschap. Alles klaar zetten of versieren voor elk feest. Vanavond is het Yule. De zon gaat onder om één minuut voor half vijf. Dan moeten we klaar zijn. Alles dat we nodig hebben zit in de kist dus aan de slag.’

Mikky verhief zich van het bed en vloog naar de kist. Boven de open kist bleef hij, met kleine fladderende bewegingen van zijn vleugels, zo stil mogelijk in de lucht hangen. Vervolgens keek hij naar Hubbel.

‘Kist leeg. Wij niets nodig voor joel?’

Hubbel grinnikte even waarbij zijn grote, witte snor op en neer bewoog, net als zijn ronde, groene neus.

‘Wacht maar even. Ik heb de kist nog niet geactiveerd.’

Met een paar stappen was hij bij de kist. Hij haalde zijn hand even snel heen en weer met als gevolg dat er in het deksel acht knoppen verschenen in acht verschillende kleuren.

Zwart, rood, oranje, geel, groen, blauw, indigo en paars.

Hubbel drukte op de rode knop. De lucht in de kist begon te

flikkeren en even later was de kist gevuld met slingers, kaarsen, ballen en sterren in rood en wit. Mikky keek met open mond van Hubbel naar de kist.

‘Hubbel is magista? Hubbel kan magieken. Hubbel geen hubgublin?’

‘Nee hoor Mikky. Ik ben een echte hobgoblin, geen magista. Deze kist heb ik gekregen van mijn meester. Iedereen kan hem bedienen. Jij ook. Probeer maar. Druk maar op één van de knoppen.’

Mikky daalde wat aarzelend en zette zich op de rand van de kist. Hij keek nog een keer weifelachtig naar Hubbel die hem bemoedigend toeknikte. Wat onzeker stak hij zijn klauwtje uit, drukte op de blauwe knop en trok snel zijn klauwtje weer terug. De lucht in de kist begon weer te flikkeren en Mikky schoot gehaast de lucht in. Toen hij weer naar de inhoud van de kist keek was deze gevuld met hooikransen, stroosterren, noten en paddenstoelen. Hubbel liet Mikky even kijken voor hij weer op de rode knop drukte. Even later trok hij een kleine spar uit de kist die hij midden in de kamer neerzette in een met aarde gevulde emmer.

‘Dit is de Yuleboom.’

Mikky keek vol verbazing toe want het sparretje, zo klein als hij was, kon met geen mogelijkheid in de kist gepast hebben. En toch was hij eruit gekomen. Hubbel haalde ondertussen nog andere spullen uit de kist terwijl hij door praatte.

‘De boom gaan we versieren met rode en witte slingers. De kleuren van de god en de godin. Verder met rode en witte ballen en mooie glimmende sterren, vijfpuntige voor de vijf elementen en zespuntige voor de god en de godin. Maar het belangrijkste zijn de kaarsen want Yule is het feest van het licht, een zonnefeest. Het feest van de kortste dag en de langste nacht. Vanaf het moment dat de zon ondergaat ontsteken we een vuur. Daarvoor zijn de kaarsen en, als het kan, een haardvuur. Master Rune heeft geen haard dus doen we het met kaarsen. De kaarsen moeten blijven branden tot de zon weer opkomt. Het moet dus bewaakt worden door iemand van het huishouden. Dat is jouw taak Mikky. Jij moet

ervoor zorgen dat er de hele nacht een kaars brandt. Als er een kaars bijna uitgaat steek je weer een nieuwe aan.’ Mikky knikte begrijpend terwijl hij het hele bureau van Rune volzette met waxinelichtjes die Hubbel hem aanreikte. In het midden kwamen twee grote kaarsen, een witte en een rode. Deze twee kaarsen hadden al een keer eerder dienst gedaan zag Mikky aan de verbrande pitten.

‘Die twee kaarsen vertegenwoordigen de godin en de god. Wit voor de godin en rood voor de god. Ze zijn al aangestoken geweest aan het haardvuur van het oude huis Beukenhorst. Rune’s grootvader heeft ze zelf aangestoken. Zo zijn ze verbonden met de Beukenhorst. Dan heb ik hier nog een zespuntige ster die bestaat uit een witte driehoek met de punt naar beneden en een rode driehoek met de punt naar boven. Die verbeeldt het samengaan van de godin en de god. Die mag ook niet ontbreken. Hang die maar boven in de boom. Hier heb ik nog twaalf gewone kaarsen. Eén voor elke nacht van het Yulefeest. Te beginnen met vanavond bij zonsondergang steek je elke avond een nieuwe kaars aan. Twaalf nachten lang want zolang duurt het Yulefeest.’ Terwijl Hubbel dit alles vertelde haalde hij de bijbehorende spullen uit de kist en gaf ze aan Mikky die ze op Hubbels aanwijzingen op de juiste plek hing of zette.

‘Dit is een takje van de maretak. De bessen van de maretak zijn wit en we hangen een bosje aan het plafond om de boze geesten te verjagen. Ik heb ook een takje van de taxus met rode bessen. Die kan ernaast. De taxus en de maretak blijven altijd groen. Die staan voor het leven en dus weer voor de god en de godin. Zo komt alles weer bij elkaar.’

Hubbel keek tevreden om zich heen.

‘Goed gedaan Mikky. Master Rune’s kamer ziet er keurig uit. En we zijn mooi op tijd klaar. Ik neem nu afscheid, kleine kiezel. Mijn plicht roept mij naar mijn meester net zoals jouw plicht bij master Rune is. Niet vergeten, als de zon ondergaat gaan de kaarsen aan.’

‘Ja, kaarsen aan. Euh, Hubbel, hoe kaarsen aan?’

‘Met een vuurslag natuurlijk of met wat ze hier gebruiken. Hoe heten die stokjes. Lucifers. Dat is het. Heb je die?’

Micky schudde bezorgd met zijn kopje.

‘Geeft niets. Ik heb ergens....Nee, niet hier....Daar dan, nee ook niet. Waar heb ik nu mijn vuurslag gelaten en mijn vuursteen?’

Met twee handen zocht Hubbel zijn lange witte baard af terwijl hij binnensmonds bleef mopperen. Uiteindelijk trok hij triomfantelijk zijn handen uit zijn baard. In de ene hand een klein stukje steen met scherpe randen en in de andere hand een vreemd gevormd stukje ijzer.

‘Hiermee kun je vuur maken. Wacht, ik laat het je zien.’

Weer verdween zijn hand in zijn baard en dit keer trok hij een klein leren buideltje tevoorschijn. Uit het buideltje trok hij wat pluizig materiaal. Micky keek geïnteresseerd toe. Met nog een greep in zijn baard trok Hubbel een platte steen tevoorschijn waar hij wat pluis opschikte.

‘Dit is pluis van de lisdodde maar droog gras werkt ook. Kijk, je maakt een luchtig hoopje en dan sla je met een schurende slag met het vuurslag over de vuursteen. Zie je die vonken? Zorg ervoor dat die in het hoopje pluis komen en dan zacht blazen zodat het niet uitgaat. Kijk zo.’

Hubbel haalde de vuurslag weer over de vuursteen, een paar vonken sprongen weg en landden in het hoopje lisdoddepluis. Snel boog Hubbel zich erover en blies zachtjes op het smeulende hoopje. Als bij toverslag verscheen er een klein vlammetje. Hubbel keek zegevierend naar Micky die met grote ogen zat te kijken. Het vlammetje doofde uit terwijl Hubbel het vuurslag en de vuursteen aan Micky gaf.

‘Hier, probeer het maar.’

Micky bekeek de beide voorwerpjes nauwkeurig terwijl Hubbel een nieuw hoopje pluis neer legde. Micky legde het stukje vuursteen opzij en balde zijn vuistje. In de andere hand hield hij het ijzertje en met een snelle beweging haalde hij het over zijn knokkels heen. Net zoals Hubbel had voorgedaan met het stukje vuursteen. Verschillende grote vonken vlogen door de lucht en doofden op het moment dat ze de grond raakten.

Mikky veranderde iets aan de houding van zijn vuistje en sloeg nog een keer. Nu kwamen de vonken in het hoopje pluis terecht. Mikky boog zich voorover en blies voorzichtig wat resulteerde in een klein vlammetje. Snel hield Hubbel één van de kaarsen bij het vlammetje en even later stak hij Mikky een brandende kaars toe.

‘Vuur maken is dus geen probleem. Hou die vuurslag maar en ik laat wat pluis achter. En nu moet ik echt gaan want ik moet het Yulefeest voor mijn meester ook voorbereiden. Veel succes kleine kiezel. Ik wens je een gezegend Yule.’

Met een sprongetje zat hij op de kist. Vanuit het niets klonk weer het geklingel. Hubbel en de kist begonnen te flikkeren en het volgende moment klonk het tweede geklingel en waren Hubbel en de kist verdwenen. Mikky bleef verbluft achter terwijl hij met grote ogen de versierde kamer rondkeek.

Langzaam zakte zijn kopje naar beneden en vielen zijn ogen dicht. Hij schrok op toen de deur open ging en Rune de kamer instapte. Die stond direct stil en keek verbijsterd om zich heen.

‘Wat is hier gebeurd? Mikky? Heb jij dit gedaan? En waarom ben je wakker?’

‘Is Yule. Is taak gezet. Is feest voor Rune. Mikky maken.’

‘Ik zie het. Je hebt het geweldig gedaan maar hoe kom je aan al die spullen?’

‘Van Hubbel van grootva. Hij helpt. Rune blij?’

Rune keek naar Mikky die hoopvol naar hem opkeek. Daarna keek hij zijn versierde kamer rond.

‘Het is prachtig Mikky. En als straks de kaarsen branden is het helemaal af.’

‘Mikky weet. Zon onder, kaars aan. Met vuur van Hubbel geleerd.’

Trots hield hij een stukje ijzer omhoog en wees naar het pluis. Tegelijkertijd gaapte hij hardgrondig. Hij begon direct verwoed in zijn oogjes te wrijven. Rune keek op zijn wekker. Het was even voor vieren. Het duurde nog zeker een half uur voor de zon onderging en hij betwijfelde of Mikky nog zo lang wakker kon blijven.

‘Weet je Mikky? Ik vind dat je nu alvast maar de eerste kaars moet aandoen.’

Mikky keek hem met een slaperige blik aan.

‘Nee, Hubbel zei, zon onder, kaars aan. Zon is niet onder.’

‘Dat weet ik maar misschien is het beter om het nu te doen.

Het is niet erg als de kaarsen eerder branden. Dan kunnen we straks ook niet vergeten om ze aan te doen. Wat denk je?

Alvast maar doen?’

Met stijve bewegingen kwam Mikky overeind. De slaap begon al vat op hem te krijgen al ontkende hij het zelf nog zo hard.

Rune keek toe hoe Mikky een dotje pluis op de platte steen schikte en het stukje ijzer over zijn dichte vuistje heen

haalde. Een kleine regen van vonken viel op het pluisje en

Mikky blies erop tot er een vlammetje verscheen. Rune greep een kaarsje en gaf hem aan Mikky die hem vol trots aanstak.

Al snel branden er nog twee kaarsjes en een paar

waxinelichtjes. Mikky gaapte weer. Rune pakte hem op en

legde hem in zijn slaapmandje. Met moeite opende Mikky nog een keer zijn oogjes.

‘Nu Mikky waken. Hele nacht tot zon op.’

Dat waren zijn laatste woorden voor hij in slaap viel en

verstijfde. Hij klemde het stukje ijzer in zijn versteende

vuistje alsof het zijn grootste schat was. Rune lachte even in zichzelf.

‘Dat waken kun je wel vergeten maatje. Jij wordt niet meer wakker vanavond. Maar geen zorgen. Ik zorg er wel voor dat de kaarsen branden blijven. Ik waak voor jou vannacht.’

Achter hem ging zijn slaapkamerdeur open. Tante Margali, de heks die in het eetlokaal serveerde keek om de hoek van de deur.

‘Wie heeft hier de boel zo mooi versierd voor Yule?’

‘Mikky en Hubbel, de gezelschap van mijn grootvader. Mikky zou de wacht houden vannacht maar hij is in slaap gevallen. Ik denk niet dat hij meer wakker wordt vanavond.’

‘Hij is ook nog te jong om langer dan vier uur achter elkaar wakker te blijven. Ga je mee naar beneden?’

Rune keek naar de nu versteende Mikky en naar de brandende kaarsen. Mikky zou het nooit te weten komen als hij de kaarsen uitblies en zich beneden bij de Yule-vierders in het eetlokaal voegde. Hij aarzelde maar een moment voor hij zijn hoofd schudde.

‘Nee, Mikky heeft zoveel moeite gedaan en ik heb hem de belofte gedaan dat ik zou waken vannacht. Het is alleen jammer dat hijzelf nu door alles heen slaapt. Hij mist het hele Yulefeest.’

‘En jij ook als je hier blijft. Weet je het zeker? Yule is een feest om met je familie en vrienden te vieren.’

‘Mijn pleegouders en zusje vieren geen Yule en mijn echte familie woont hier heel ver vandaan. Mikky is eigenlijk mijn enige vriend hier en die slaapt. Mijn Yule zal dus bestaan uit kijken naar de kaarsen in mijn eentje. Niet erg gezellig.’

‘Gezelligheid is wat je er zelf van maakt net zoals een elf alleen maar onsterfelijk is zolang hij niet dood gaat.’

Rune keek haar verbaasd aan.

‘Ja, dat weet ik maar wat heeft dat met gezelligheid te maken.’

‘Het betekent dat een elf eeuwig leeft als hij niet in gevaar is om dood te gaan. Elke elf kan sterven maar als hij nooit iets doet dat gevaarlijk is, is een elf onsterfelijk. Het ligt dus helemaal aan de elf zelf of hij of zij voor eeuwig kan leven. Hetzelfde geldt voor die gezelligheid waar iedereen het over heeft. Die komt niet vanzelf. Daar moet je iets voor doen. Die is niet afhankelijk van anderen maar die maak je zelf. Die is niet verbonden aan een bepaalde dag of datum maar moet je altijd en overal zelf maken. De eerste wet zegt: Doe wat je wilt zolang je niemand schaadt. Dat geldt ook voor gezelligheid. Die zit in jou, niet in de kaarsen, niet in de boom, niet in de versiering. Die kunnen helpen om het gevoel op te wekken maar jij bent degene die bepaalt wat voor jou gezellig is. Dat kan dus met een heleboel mensen, met je vrienden of familie of helemaal in je eentje. Dat kan met een goed boek op de bank en een warme kop chocolademelk of met een menigte dansende en joelende mensen. Jij en jij

alleen bepaalt wanneer het gezellig is. Gezelligheid kun je niet aan iemand opleggen omdat het nu eenmaal die tijd van het jaar is. En als je niet het Yulefeest kunt vieren zoals je gewend bent doe het dan zoals het wel kan. Creëer je eigen gezelligheid want die zit in jou en niet in anderen. Als het niet kan zoals het moet dan moet het maar zoals het kan.'

Rune keek de kamer rond. Mikky had er, samen met Hubbel, alles aan gedaan om de kamer gezellig te maken. Het zou wel heel ondankbaar van Rune zijn als hij er niet het beste van zou maken. Tante Margali had gelijk. Al kon hij nu niet bij zijn familie zijn dan waren er nog andere manieren om tijd met ze door te brengen. Hij kon ze bellen om met ze te spreken. Hij wist dat, zoals hij hier waakte, zij hetzelfde deden op huize Beukenhorst. Het maakte niet uit dat ze niet bij elkaar konden zijn. Hij wist dat ze aan hem dachten zoals hij aan hen dacht. Tante Margali draaide zich om naar de deur.

'Ik kom je straks wat te drinken en wat lekkere hapjes brengen. Genoeg om de nacht door te komen. Een gezegend Yule, Rune.'

'U ook tante Margali en dank u wel voor de wijze les. Het is alleen jammer voor Mikky dat hij door het hele Yulefeest heen slaapt terwijl hij er zo zijn best voor heeft gedaan.'

'Hij heeft dat voor jou gedaan. Zodat jij een gezegend Yule zou hebben. Dat is zijn cadeau aan jou. Zorg jij er nu maar voor dat je ervan geniet. Dan geef je hem het mooiste cadeau dat er maar is. Van hem voor jou en weer voor hem.'

Een gezegend Yule.

(Moge de weg altijd recht zijn en zonder obstakels,
Heuvelafwaarts en met mooie vergezichten,
In goed gezelschap en met regelmatige pleisterplaatsen,
Met de zon op je pad en de wind in je rug,
Goede reis)